

Myronova, Halyna

[Kredátusová, Jarmila. Odborný preklad v praxi. Učebnica s cvičeniami pre ukrajinistov]

Opera Slavica. 2012, vol. 22, iss. 2, pp. 54-56

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/125574>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Kredátusová, J.: Odborný preklad v praxi. Učebnica s cvičeniami pre ukrajinistov. Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Prešov 2011, 171 stran, ISBN 978-80-555-0344-8, EAN 9788055503448 (словацькою мовою).

Минулого року у видавництві Пряшівського університету вийшла книга **Odborný preklad v praxi**, написана Ярмілою Кредатусовою, викладачем кафедри україністики Філософського факультету зазначеної інституції. Публікація здійснена в рамках проекту «Створення лінгвокультурологічного та перекладацького центру» (Vybudovanie lingvokulturologického a prekladateľ'sko-tlumočnického centra) на базі підтримки операційної програми Výskum a vývoj, фінансованої з Європейського фонду регіонального розвитку.

Рецензований підручник передбачає забезпечення потреб студентів, які навчаються на спеціалізації prekladateľ'stvo a tlumočnictvo – ukrajinský jazyk a kultúra v kombinácii.

У вступній частині автор зазначає, що в Словаччині досі не існував посібник такого характеру, але варто зазначити, що він достойно продовжує серію видань аналогічного характеру для русистів (див. Csiriková, M. – Urielová, L.: Odborný preklad v praxi. Plzeň, 2005 a Csiriková, M. – Klausová, V.: Odborný preklad v praxi. Cvičné texty pro rusisty. Plzeň, 2006).

Підручник охоплює 8 тематичних розділів, які відтворюють найважливіші області сучасного суспільного життя (йдеться, зокрема, про підприємництво та торгівлю, промислове та сільськогосподарське виробництво, економіку, банківську справу, соціальне забезпечення, контракти, послуги та туризм / туристичний рух). Усі розділи публікації побудовані за єдиною схемою, що включає слова та словосполучення, котрі відповідають спрямуванню матеріалу (правда, незрозуміло, чому на початку кожного тематичного блоку, а також і в деяких завданнях слова та словосполучення подаються не за абеткою, що могло б значно полегшити працю як викладачеві, так і студенту), далі йдуть вправи на переклад (використовуються окремі слова та словосполучення, тексти, уривки з часописів і книжних публікацій, Інтернет-матеріали та ін.). Прекрасним доповненням для усіх користувачів є два словники: Slovensko-ukrajinský slovník (s. 134–152) та Ukrajinsko-slovenský slovník (s. 153–170), розміщені наприкінці посібника. Слід зазначити різноманітність вправ, які використовує автор посібника (так, наприклад, студентам пропонуються не лише вправи на переклад з однієї мови на іншу, але й звертається увага на еквіваленти та їхню структуру в українській і словацькій мовах, на вибір потрібного виразу, т. зв. доповнення речення, завдання дериваційного характеру, зокрема, словотвір слів-комполітів та ін.). Варто звернути увагу також на свіжий, актуальний матеріал, який майже завжди продумано дібраний і правильно дозований. Однак, констатуємо, хоча й частково, позитивні якості посібника, заради об'єктивності та для удосконалення його в майбутньому, вважаємо за потрібне зазначити кілька зауважень.

Так, на нашу думку, не зовсім вдалими є словосполучення, котрі пропонуються студентам для запам'ятовування: 1/**ПРОВЕСТИ ТОРГУВАННЯ** /ліпше – здійснювати торгівлю, здійснювати торговельні операції 11/, 2/**Виробити новий план** /ліпше – **Розробити**, 21/, 3/**ВВЕСТИ В ЧИННІСТЬ** /слід: ввести в дію, але набрати або ж втратити чинність, 35/, 4/**збільшити ЧИСЛО населення**/замість слова **число** ліпше було б чисельність, кількість, 36/, 5/**податок на СПАДОК** /ліпше – спадщину, 38/.

Не вважаємо можливим розглядати як синонімічні вирази словосполучення укр. **укладення угоди** та **закриття угоди** /див. с. 11: укладати угоду/укладення/закриття угоди/ по відношенню до словацького еквівалента **UZAVRIET' OVSHOD**.

Свідомі того, що пропонований матеріал не завжди достатньо апробований практикою перекладу, адже саме за сучасної доби в багатьох галузях суспільного й економічного життя як України, так і Словаччини відбувається лише створення, формування та становлення відповідної термінології. Мабуть, саме тому, на превеликий жаль, у тексті посібника знаходимо некоректно перекладені вирази: 1/bankový úver – банківський **рахунок** /слід – кредит, позика, 46, 134/, 2/dodávateľ – **підрядник** /найчастіше вживається **постачальник**, 85, хоча, слід зазначити, що у словничку до книги авторка подає і це значення, 136/, 3/matrika, matričný úrad – РАЦС, а у дужках подається розписане скорочення як Реєстр актів цивільного стану, але це, перш за все, інституція, тобто **Відділ** реєстрації актів цивільного стану, котрий веде **реєстр** /86, 139/, 4/právom, podl'a zásady, pravidla, – **за** правом / слід – **згідно з правом**, 93/, 5/majetková škoda – майнові збитки, але лише в майновА шкода /99, 139/, 6/sadzba – **ВЕЛИКИЙ** розмір **ШКОДИ** / слід лише – тариф, ставка, такса, 145/, 7/hospodárske vedenie – економічні лідери / слід – господарське / економічне управління або ж, можливо, адміністрація 137/, 8/odhadnúť hodnotu pozemku – оцінити, скласти ціну чому /слід – встановити, визначити, зрештою, **приблизно підрахувати ціну земельної ділянки**, 37, 141/. Господарський Кодекс України не містить в собі вираз **ГОСПОДАРСЬКИЙ** закон, саме тому, на нашу думку, не варто перекладати ekonomické zákony як **господарські** закони/31/, а лише як **економічні** закони.

На думку сучасних українських мовознавців не бажано вживати: 1/2 **робочІ** дні ліпше 2 **робочИХ** дні /див., зокрема: «Коли до складу словосполучення числівника з іменником входить узгоджене означення, воно може мати або форму називного – знахідного, або форму родового відмінка множини, причому форма називного множини вживається здебільшого з іменниками жіночого роду, а форма родового множини – з іменниками чоловічого роду та середнього», Сучасна українська мова за ред. О. Д. Пономарева, К., 1997, с. 158 /.

Некоректно або ж невдало, на нашу думку, побудовані деякі приклади-речення:

1/в завданні йдеться про переклад у дужках (**Detské lístky** mOžu byt zakupené) **без свідoctва про їхнє народження** /чие народження – **дітей** чи **квитків???**, але важливо мати **оці документи** /у тексті йдеться лише про **свідoctво**/ при посадці **у поїзд** /ліпше – **ПОТЯГ**/ - впр. 17, с. 117, 2/ Вона здобувала навики **НА** /треба **У**/ відповідному приватному господарстві/23/, 3/ Речовина, **ЩО ЇЇ** одержано хімічним або іншим способом з інших речовин, ліпше: Речовина, що була одержана хімічним або іншим способом /24/, 4/Банк зобов'язаний **Обезпечити** клієнтові можливість /слід – **ЗАБЕЗПЕЧИТИ** ..., 49/, 5/Володимирським проїздом **виходиться** ... /слід – Володимирським проїздом **ВИХОДИМО** або **МОЖНА ВИЙТИ** ... /101/.

Для сучасної доби характерне широке використання матеріалів, розміщених у Інтернеті, але, мабуть, при виборі прикладів до посібника не варто використовувати, зокрема, такі: Якщо клієнт проявив ініціативу і звернувся в **клініку, яка йому на смак...../60/**.

У зв'язку з тим, що посібник спрямований на підготовку спеціалістів, які б своїми перекладами мали донести до читача не лише фактичний матеріал, а й ма-

ксимально передати красу та виражальні можливості мови, варто було б пам'ятати також і про ефонічність української мови та варіювання сполучників, прийменників, початків деяких слів для реалізації милозвучності мови, а також уникати збігу кількох приголосних (хоча, звичайно, хтось може міркувати, що це слід брати до уваги лише, перекладаючи художній твір), в таких, зокрема, випадках: 1/ у **ВСТ**ановленому порядку – ліпше **В УСТ**ановленому .../37/, 2/втрата здоров'я по хворобі **або** унаслідок.../ліпше – **ЧИ** Внаслідок, 67/, 3/законодавством можуть бути передбачені **І** інші категорії працівників... / ліпше – передбачені **ТАКОЖ** інші ..., 77/, 4/для працівників, зайнятих на роботах **З ШК**ідливими умовами праці /слід – **ЗІ** шкідливими..., 80/, 5/кію**СК З** Сувенірами / ліпше – **ІЗ**, 128, 143/ та ін.

Наводимо також кілька зауважень технічного характеру, котрих можна уникнути у наступному виданні: 1/*визначАти склад і вартОстІ підприємства* замість визначИти склад і вартІсть **МАЙНА** підприємства /14/, *закрИпИти* замість закрІпИти /15/, *управЛяння товариством* замість управЛіння товариством /17/, *консалБтингова фірма* замість консалтингова фірма /18/, *спертІса не директивИ*, а директивА /30/, *встановити контРакт/* замість встановити контакт /37/, виявле**Н**них відхилень замість виявле**Н**их /95/, збитки спричинені пожежою, слід – збитки, спричинені пожежою /99/, одного з найд**Е**рєвніших храмів – слід найдрєв**н**іших /101/, однієї з найк**Р**ажих споруд – слід найк**Р**а**Щ**их /101/, непотрібне подвоєння у слові тала**СС**отерапія та його похідних /115/, у впр. 5 на с. 72 двічі фіксується **7 січня**, по-друге, правда, лише вказівка на місяць /як святковий день і як релігійне свято/. Окреме зауваження стосується нерационального використання місця на с. 108–113: тексти у впр. 7 можна було б значно скоротити або змінити конструкцію речень, а не абсолютно повторювати попередні тексти впр. 6.

Наші зауваження та міркування не зачіпають концептуальних положень автора, хоча, на перший погляд, може здатися, що рецензія має багато зауважень, але вважаємо, що більшість з них можна легко виправити, готуючи друге видання без сумніву потрібної, навіть край необхідної для підготовки повноцінних фахівців-україністів, майбутніх перекладачів, книги.

Галина Миронова

Gwóźdz-Szewczenko, I.: Nie taki polski straszny jak go malują... , PWSZ, Nysa, 2010, 271 s.

Podręcznik „Nie taki polski straszny jak go malują...” jest przeznaczony dla studentów zagranicznych przyjeżdżających do Nysy. Podręcznik ten ma na celu zapoznać studentów z systemem gramatycznym języka polskiego oraz przedstawić studentom realia Polski, a przede wszystkim regionu nyskiego.

Autorka, mając na uwadze prezentację „aspektu regionalnego”, starała się w poszczególnych lekcjach zastosować sytuacje, w których studenci mogą się znaleźć podczas pobytu stypendialnego w Nysie. Dialogi i czytanki zostały ciekawie skonstruowane. Autorka przybliżyła im studentom polskie realia, ale przede wszystkim stara się zapoznawać studentów z miastem, do którego przyjechali studiować. Studenci wraz z bohaterami podręcznika zwiedzają miasto, wybrane zabytki, zapoznają się z polską